

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyň JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Ing. V. Š.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje,** se sídlem Zborovská 81/11, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2017, č. j. 078436/2017/KUSK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2017, č. j. 46 A 153/2017 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Krajský soud v Praze rozhodl v záhlaví specifikovaným usnesením o návrhu, který svým obsahem odpovídá žalobě proti nezákonnému zásahu neoznačeného správního orgánu a žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 6. 2017, č. j. 078436/2017/KUSK. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Votice, jímž byl žalobce uznán vinným z přestupku týrání zvířat podle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, a současně mu byla uložena pokuta ve výši 2.500 Kč, jakož i povinnost uhradit náklady řízení spojené s projednáním přestupku ve výši 1.000 Kč.

[2] Krajský soud výrokem I. zamítl návrh na osvobození od soudních poplatků, výrokem II. zamítl návrh na ustanovení právního zástupce a výrokem III. vyzval žalobce, aby odstranil vady podání spočívající v neurčitosti a neúplnosti.

II. Kasační stížnost

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že mu krajský soud zcela bezdůvodně nepřidělil bezplatné právní zastoupení a neosvobodil jej od soudních poplatků. Projednání jeho žaloby je podle stěžovatele ve veřejném zájmu. V jeho věci došlo k bezdůvodné šikaně státními orgány (mj. k opakovanému porušování domovní svobody).

[5] Stěžovatel považuje za nepřípustné, aby krajský soud nejprve výroky I. a II. zamítl jeho návrhy na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, a současně jej výrokem III. vyzval k upřesnění petitu a doplnění žaloby.

[6] Krajský soud v poučení přímo vyhrožuje stěžovateli, že bude žaloba odmítnuta. Tímto postupem došlo ke kárnému provinění předsedkyně senátu, která tak vědomě porušila právo stěžovatele na soudní ochranu.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejprve se kasační soud zabýval podmínkami řízení. Jednou ze zákonem stanovených podmínek řízení před Nejvyšším správním soudem je povinné zastoupení advokátem. V nyní projednávané věci se ovšem jedná o případ, ve kterém judikatura dovodila, že na povinném zastoupení advokátem není třeba trvat. Podle usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, směřuje-li kasační stížnost proti procesnímu usnesení o zamítnutí návrhu na ustanovení advokáta, soud v řízení o kasační stížnosti proti tomuto usnesení nepožaduje zastoupení advokátem. Z obdobných důvodů soud nepožadoval ani zaplacení soudního poplatku (bod 27 a 28 citovaného usnesení rozšířeného senátu).

[9] Kasační stížnost proti výroku III. je nepřípustná.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti mimo jiné brojí proti výroku III., kterým krajský soud stěžovatele vyzval ke konkretizaci žalobního návrhu (petitu) a doplnění žaloby. Podle § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. je však kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení.

[11] Podle kasačního soudu však tato námitka stěžovatele spíše svědčí o určitém neporozumění textu rozhodnutí krajského soudu.

[12] Krajský soud nepochybil, když v témže usnesení vedle zamítnutí návrhů (na osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce) současně výrokem III. stěžovatele vyzval, aby odstranil vady podání spočívající v neurčitosti a neúplnosti. Soud tak mohl učinit jak samostatným rozhodnutím, tak společně se zamítnutím návrhů jako tomu bylo v nyní projednávané věci. Nejedná se přitom o nezákonnost. Krajský soud takový postup zvolil s ohledem na hospodárnost řízení – jinými slovy namísto dvou usnesení vydal jen jedno.

[13] Ve zbytku (proti výrokům I. a II.) je kasační stížnost přípustná. Nejvyšší správní soud proto v tomto rozsahu přezkoumal usnesení krajského soudu v mezích uplatněných důvodů a vad, ke kterým je povinen přihlédnout z úřední povinnosti. Dospěl přitom k závěru, že není důvodná.

[14] Klíčovou kasační námitkou je nesouhlas stěžovatele s neosvobozením od soudního poplatku a neustanovením advokáta za situace, kdy je současně předmětem žaloby podle jeho názoru zvláště závažná okolnost.

[15] Soudy jsou při rozhodování o osvobození od soudních poplatků, jakož i ustanovení právního zástupce účastníkům, vázány zákonem. Nemohou přitom zohledňovat ani jakkoliv posuzovat závažnost kauzy tak, jak se stěžovatel dovolává. Zákon stanoví jasná pravidla, za kterých může být účastník řízení osvobozen od soudního poplatku, stejně tak jasně stanoví, ve kterých případech stát hradí účastníkovi právní pomoc a zastoupení před soudem.

[16] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. jen ten účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat osvobození od soudních poplatků zcela však lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. pak žalobci, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce. Hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát.

[17] Kasační soud proto nahlédl do prohlášení žalobce o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, aby posoudil, zda bylo skutečně na místě stěžovatele od soudních poplatků nesvobodit. Stěžovatel uvedl, že pobírá dávku starobního důchodu ve výši 11.925 Kč. Rovněž uvedl, že je na něm finančně závislá manželka (ročník 1964) a nezletilá dcera (ročník 2007). Dále v prohlášení vyplnil, že má příjem z pronájmu nemovitostí ve výši 197.000 Kč ročně. Manželka má měsíční příjem zhruba 4.000 Kč plynoucí z překladatelské činnosti a hlídání dětí. Po sečtení veškerých příjmů uvedených stěžovatelem ve formuláři se celkově jedná o měsíční příjem rodinného rozpočtu ve výši 28.000 Kč.

[18] Stěžovatel do formuláře dále uvedl, že po odečtení skutečných nákladů na opravy, údržbu nemovitostí a hypotéku mu z příjmu z pronájmu nezbude nic. Současně však ponechal část X. formuláře (týkající se měsíčních výdajů) zcela nevyplněnou. Nadto žádné

ze zmiňovaných tvrzení (daňové přiznání, náklady na opravy, reálné výdaje) v příloze nedoložil, ač k tomu byl textem formuláře instruován.

[19] Krajský soud se však přesto pokusil tyto výdaje stěžovatele zohlednit: z přiložených listů vlastnictví dosvědčující zástavní právo k úvěrům v celkové výši 800.000 Kč se pokusil dovodit průměrnou výši měsíčních splátek vč. průměrné úrokové sazby v roce 2003, kdy byla zástavní práva na nemovitostech zřízena. Soud proto možnost stěžovatele uhradit jak soudní poplatek, tak obvyklé náklady právní pomoci, posuzoval vzhledem k příjmu 25.800 Kč. Dospěl přitom k závěru, že jsou tyto příjmy adekvátní.

[20] S ohledem na měsíční příjmy domácnosti stěžovatele proto soudní poplatek ve výši 3.000 Kč není nepřiměřený a krajský soud nepochybil, když výrokem I. zamítl návrh stěžovatele na osvobození od soudních poplatků. S ohledem na skutečnost, že podmínkou k ustanovení zástupce je právě naplnění předpokladu pro osvobození od soudních poplatků, soud výrokem II. zamítl návrh stěžovatele na ustanovení advokáta.

[21] Kasační soud k tomu dodává, že z rozsáhlého odůvodnění napadeného rozhodnutí krajského soudu je zjevné, že navzdory nedostatečným tvrzením stěžovatele učinil krajský soud vše pro to, aby zohlednil jeho skutečnou ekonomickou situaci, a to i nad rámec svých povinností. Námitka je proto nedůvodná. Bylo na stěžovateli, aby výzvě krajského soudu vyhověl; v případě změny rozhodných skutečností v průběhu řízení před krajským soudem pak mohl o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce požádat znovu.

[22] Co se týče namítaného vyhrožování krajským soudem, které podle stěžovatele v konečném důsledku ohrožuje nezávislost justice, soud stěžovatele k výrokům I. a II. poučil o možnosti obrany proti předmětnému usnesení, neboť je k tomu ze zákona povinen (podle § 54 odst. 2 věty první ve spojení s § 55 odst. 5 s. ř. s.). U výroku III. uvedl, že proti němu nelze podat kasační stížnost [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s.] a že, pokud stěžovatel výzvě nevyhoví, bude kasační stížnost odmítnuta. Krajský soud tímto dostál své poučovací povinnosti. Učinil tak především k ochraně stěžovatelových práv, nikoliv proto, aby mu vyhrožoval. I tato námitka je proto nedůvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud dospěl vzhledem ke shora uvedenému k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji na základě § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[24] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný sice ve věci úspěch měl, podle nevznikly mu však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, ani žádné v průběhu řízení neuplatnil.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2018

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu